

SIÊU ÂM KHẢO SÁT CHỨC NĂNG TIM: TÂM THU – TÂM TRƯỞNG

PGS.TS PHẠM NGUYỄN VINH

- Chức năng tâm thu thất trái
- Chức năng tâm thu thất phải
- Chức năng tâm trương thất trái
- Chức năng tâm trương thất phải

SIÊU ÂM TM : CHỨC NĂNG TÂM THU THẤT TRÁI

- Lợi điểm của siêu âm TM là dễ thực hiện. Hơn nữa nhờ tần suất khung cao (high frame rate 1.000 - 2.000/ giây) so với tần suất khung của siêu âm 2D (30/giây) nên độ xâm nhập và độ ly giải cao.
- **Phân xuất co thất và phân xuất tổng máu :**
- Mặt cắt cạnh ức theo trục dọc (đường cắt sát bờ tự do van 2 lá) hoặc theo trục ngang (ngang chỗ cơ trụ).
- Đường kính cuối tâm thu (ESD) và đường kính cuối tâm trương (EDD)

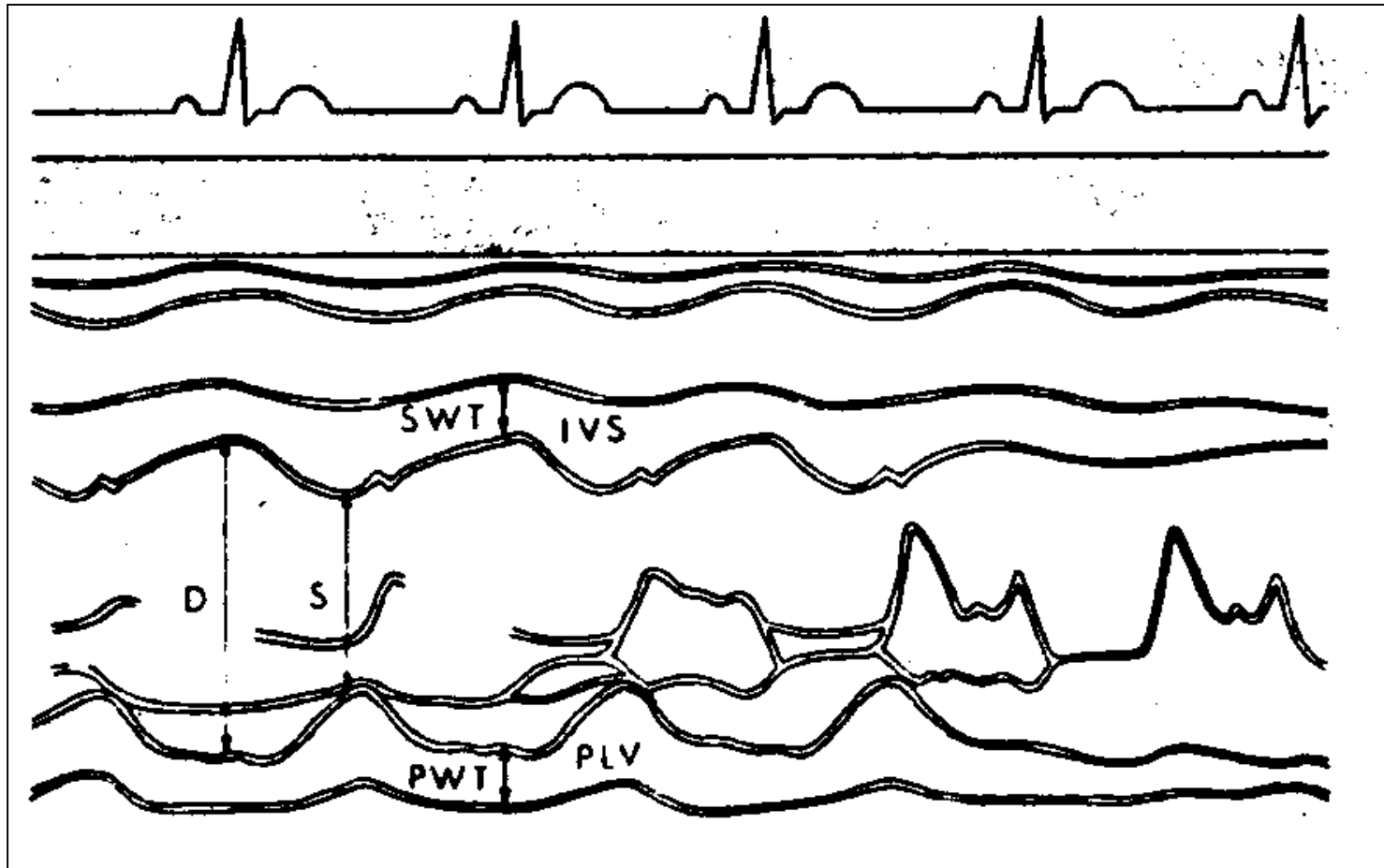
$$FS = (EDD - ESD) / EDD$$

Trị số bình thường của FS là : 0,36 + 0,04

$$EF = (EDV - ESV) / EDV$$

Trị số bình thường của EF = 55 - 70%

CHỨC NĂNG TÂM THU THẤT TRÁI

CHỨC NĂNG TÂM THU THẤT TRÁI

- Khối lượng thất trái :

$$\text{LVM} = 0,80 \times 1,05 \times [(\text{ST} + \text{PWT} + \text{LVID})^3 - \text{LVID}^3]$$

- Sức căng thành thất trái

$$\sigma = 0,334P (\text{LVID}) / [\text{PWT} \times (1 + \text{PWT}/\text{LVID})]$$

- LVM : Left Ventricular Mass (Khối Lượng Thất Trái)
- ST : Septal Thickness (Bề dày VLT)
- PWT : Posterior wall thickness (Bề dày thành sau TTr)
- LVID : LV Internal Dimension (Đường kính thất trái)

KHẢO SÁT CHỨC NĂNG TÂM THU THẤT TRÁI BẰNG 2D

- Phương pháp giúp khảo sát chức năng thất trái và thất phải
  - Phương pháp Simpson
- Áp dụng được cho thất trái
  - Phương pháp bán cầu hình ống hay viên đạn - bullet
    - Phương pháp chiều dài diện tích theo hai mặt - biplane area length
    - Phương pháp chiều dài diện tích theo 2 mặt hình ellip - biplane ellipsoidal area length
    - Phương pháp chiều dài - diện tích theo một mặt - single plane area length

KHẢO SÁT CHỨC NĂNG TÂM THU THẤT TRÁI BẰNG 2D

- Thể tích thất trái vào kỳ tâm thu và tâm trương đo được sẽ giúp tính được phân xuất tổng máu.

$$EF = SV / EDV$$

SV : Stroke volume

EDV : End Diastolic volume

Bình thường $EF > 0,55$

- Độ thu thập (gain) thấp sẽ thấy rõ nội mạc tim . Hình ảnh lớn nhất có thể có được sẽ bớt sai số khi đo.
- Trọng lượng thất trái (left ventricular mass)
- Bờ ngoài và bờ trong (nội mạc) của vách thất trái, có thể tính được thể tích của cơ thất trái, nhân với tỷ trọng cơ tim ($1,055 \text{ g/ cm}^3$) : khối lượng thất trái

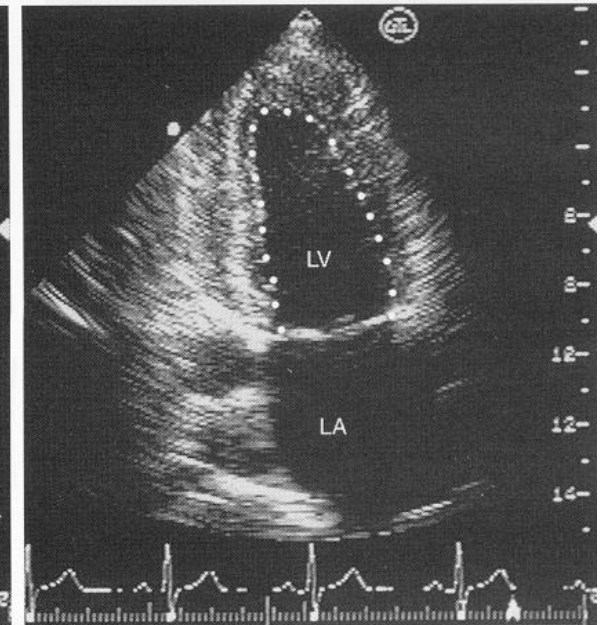
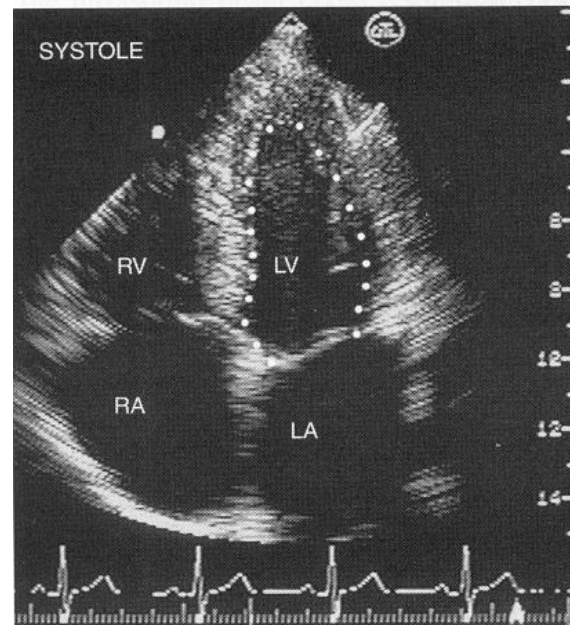
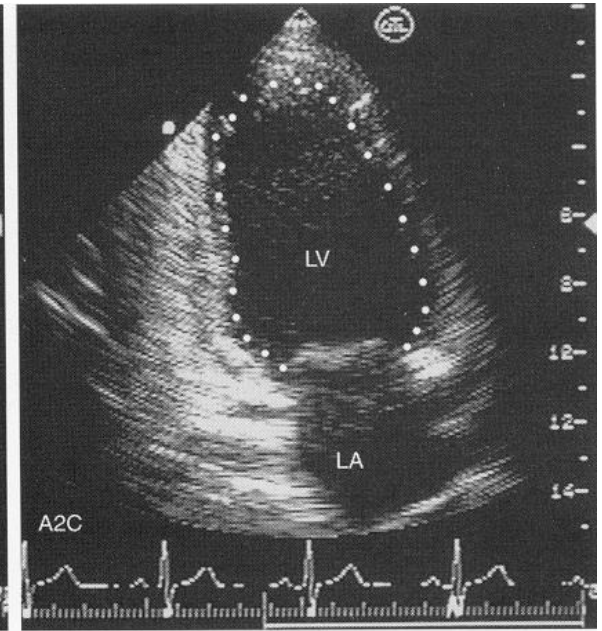
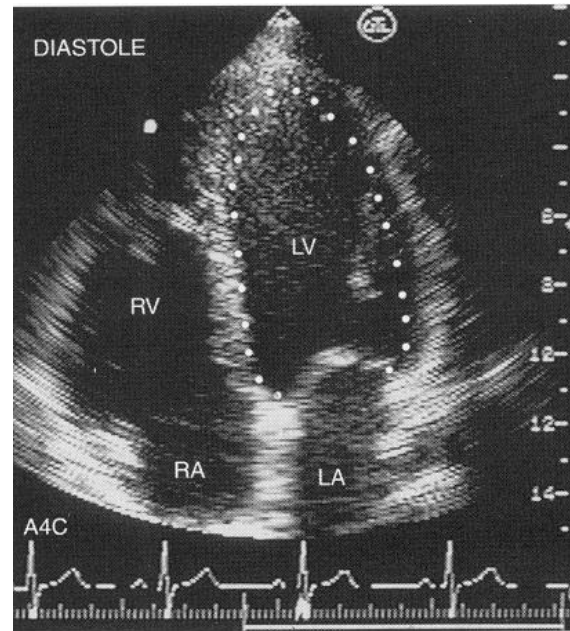
CÁC PHƯƠNG PHÁP KHẢO SÁT CHỨC NĂNG TÂM THU THẤT TRÁI BẰNG 2D

ALGORITHM	MODEL	FORMULA
I Simpson's Rule		$V = \frac{\pi}{4} \sum_{i=1}^{20} a_i b_i \frac{L}{20}$
II Simpson's Rule		$V = \left(\frac{A_1 + A_2}{2} \right) \frac{L}{3} + \left(\frac{A_2 + A_3}{2} \right) \frac{L}{3} + \frac{1}{3} A_3 \cdot \frac{L}{3}$
III Simpson's Rule		$V = \frac{L}{4} \left(A_1 + \frac{A_2 + A_3}{2} + \frac{A_3 + A_4}{2} + \frac{1}{3} A_4 \right)$
IV Biplane Area Length		$V = \frac{0.85 \cdot A_1 \cdot A_2}{3 \pi L}$ $= \frac{0.85 \cdot A_1 \cdot A_2}{L}$
V Hemisphere Cylinder (BULLET)		$V = A \cdot \frac{L}{2} + \frac{2}{3} A \cdot \frac{L}{2}$ $= \frac{5}{6} AL$ $= 0.83 AL$
VI Biplane Area Length		$V = \frac{\pi}{6} D_1 D_2 \cdot L$
VII Single Plane Area Length		$V = \frac{8(A)^2}{3 \cdot \pi \cdot L}$ $= 0.85 \frac{(A)^2}{L}$

4 BUỒNG

2 BUỒNG

CÁCH ĐO NỘI MẠC THẤT TRÁI ĐỂ TÍNH THỂ TÍCH BUỒNG THẤT

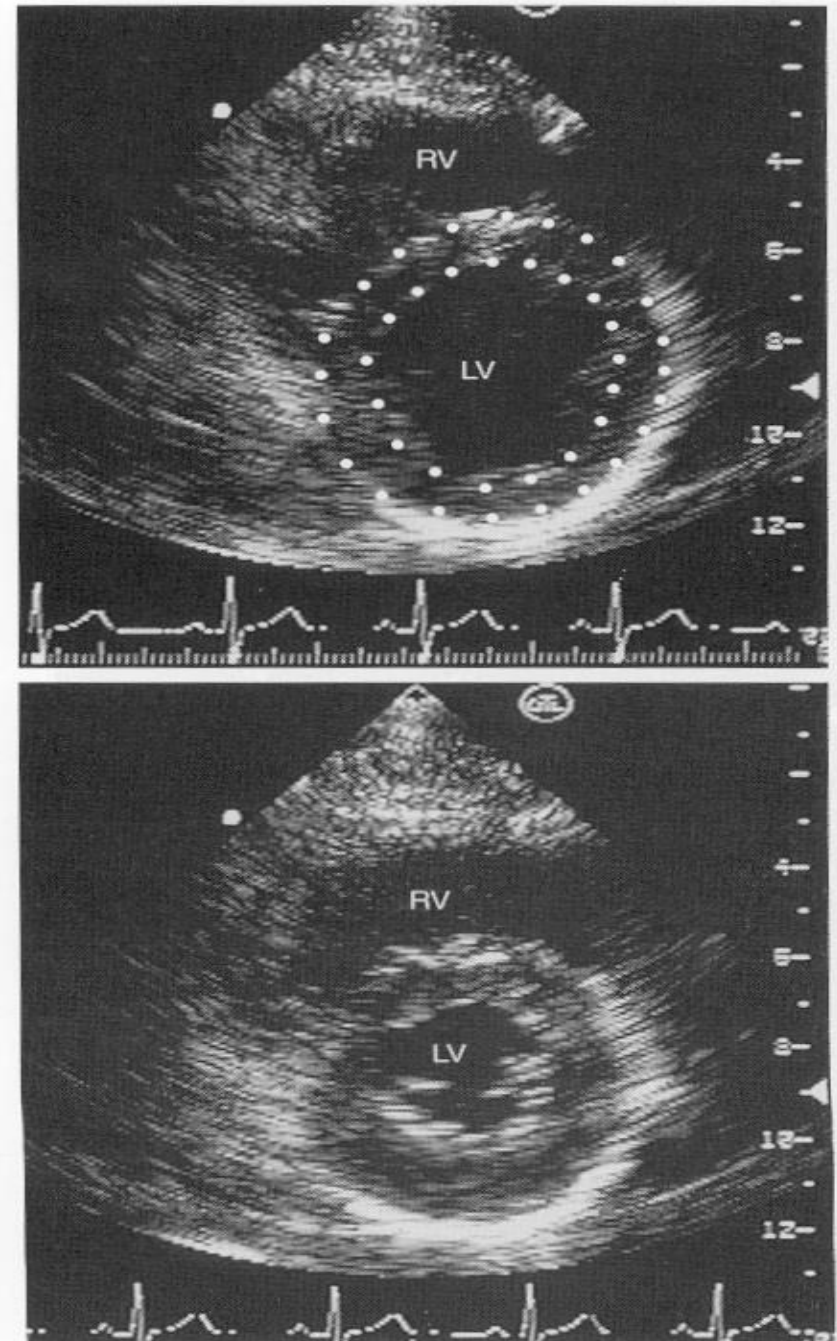

Pham
Nguyen
Vinh

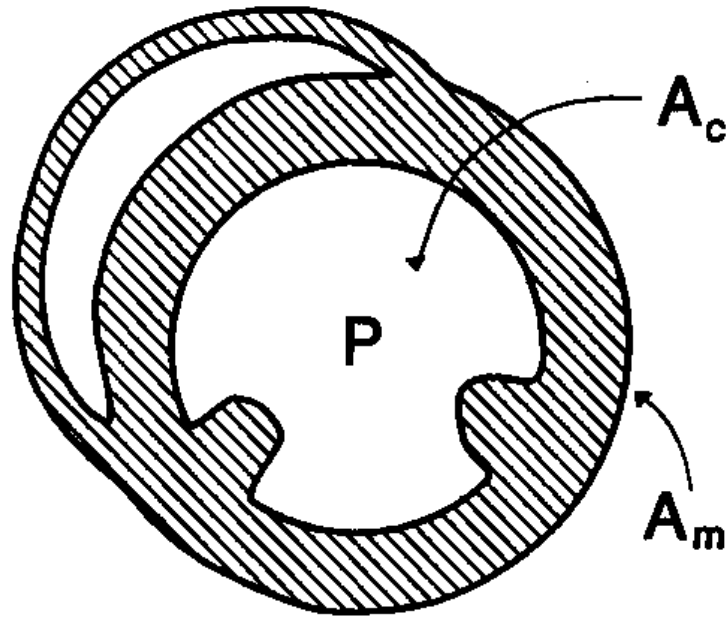
Tài liệu : Textbook of Clinical
Echocardiography, 2nd ed 2000,
Saunders Co. p.109

KHẢO SÁT KHỐI LƯỢNG THẤT TRÁI BẰNG 2D

SỨC CĂNG THÀNH THẤT TRÁI BẰNG 2D

$$\sigma_m = 1.33P(A_c/A_m) \times 10^3 \text{ dynes/cm}^2$$

P : Áp lực buồng TT
Ac : Area cavity
(bề mặt lòng TT)
Am : Myocardial area
(bề mặt cơ tim)

KHẢO SÁT CHỨC NĂNG TÂM THU BẰNG DOPPLER

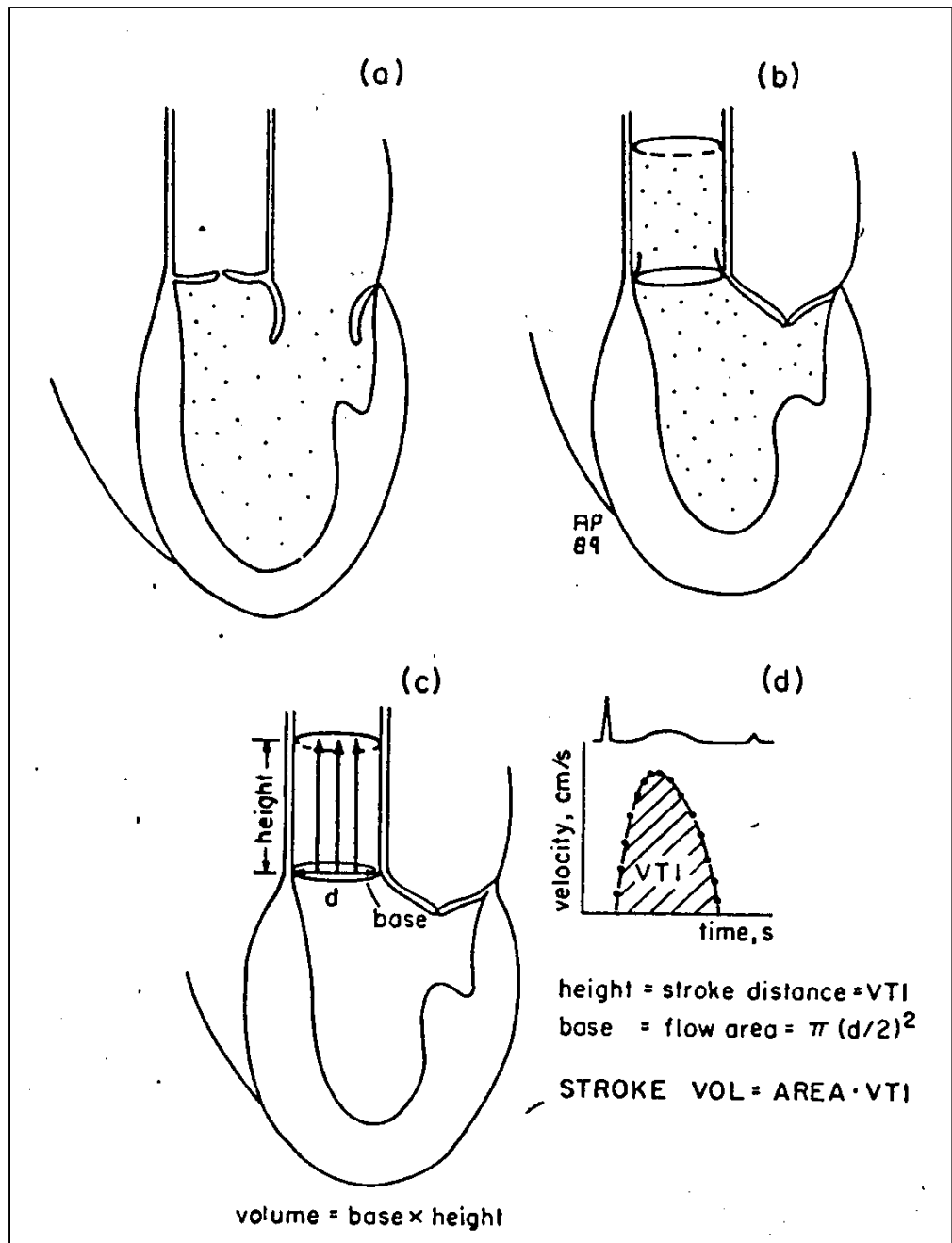
- Echo Doppler giúp khảo sát được chức năng tâm thu và tâm trương của thất trái và cả thất phải.
- **Chức năng tâm thu thất trái :**
- Doppler giúp đo được các trị số sau để khảo sát chức năng tâm thu thất trái :
  - Vận tốc phụt (ejection velocity)
    - » Đỉnh
    - » Trung bình
  - Thời gian phụt
  - Độ gia tốc (acceleration)
    - » Tối đa
    - » Trung bình
  - Thời gian gia tốc (acceleration time)
  - Thời gian giảm tốc (deceleration time)
  - Cung lượng tim
  - dP / dt thất
- Doppler xung hay Doppler liên tục để khảo sát

KHẢO SÁT CHỨC NĂNG TÂM THU BẰNG DOPPLER

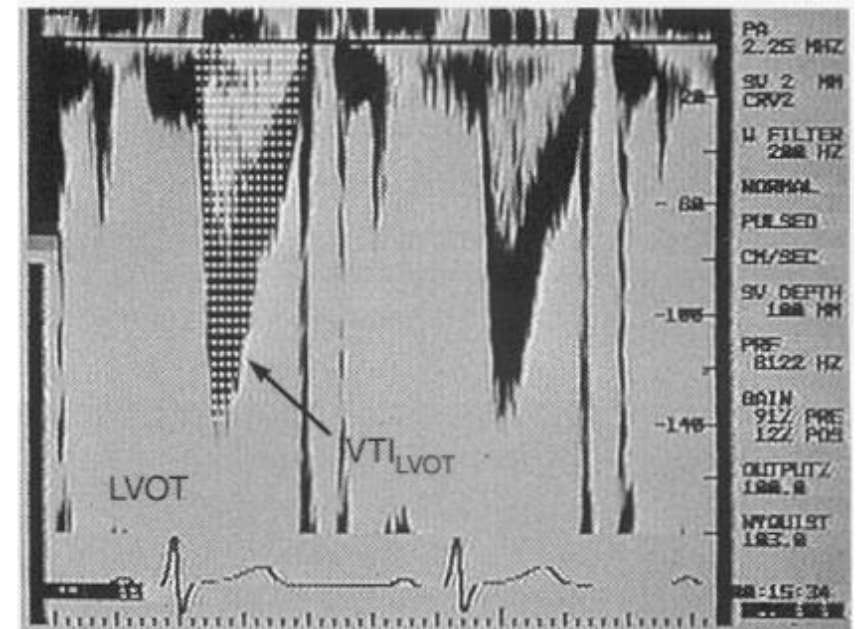
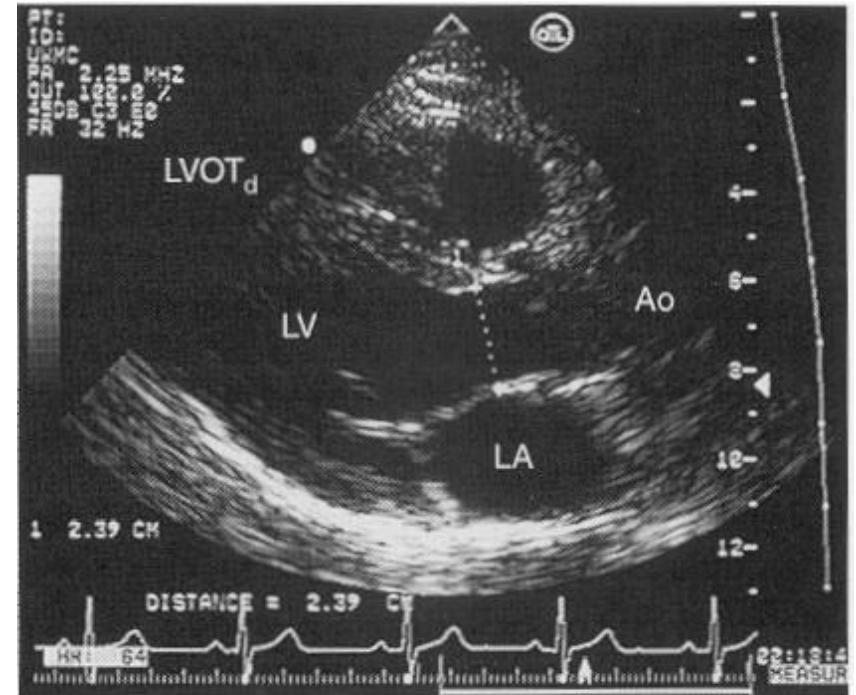
Cần chú ý :

- Khi có hẹp ĐMC cần dùng Doppler xung đo cung lượng tim ở buồng tổng thất trái
- Đo vận tốc và đường kính ở cùng 1 vị trí giải phẫu
- Cần đo chính xác đường kính
- Nên dùng dòng lớp (laminar flow) đo vận tốc
- Chùm tia Doppler và dòng máu cần song song
- Doppler hữu ích trong theo dõi sự thay đổi cung lượng tim hơn là trị số tuyệt đối

DOPPLER CUNG LƯỢNG TIM QUA VAN ĐMC

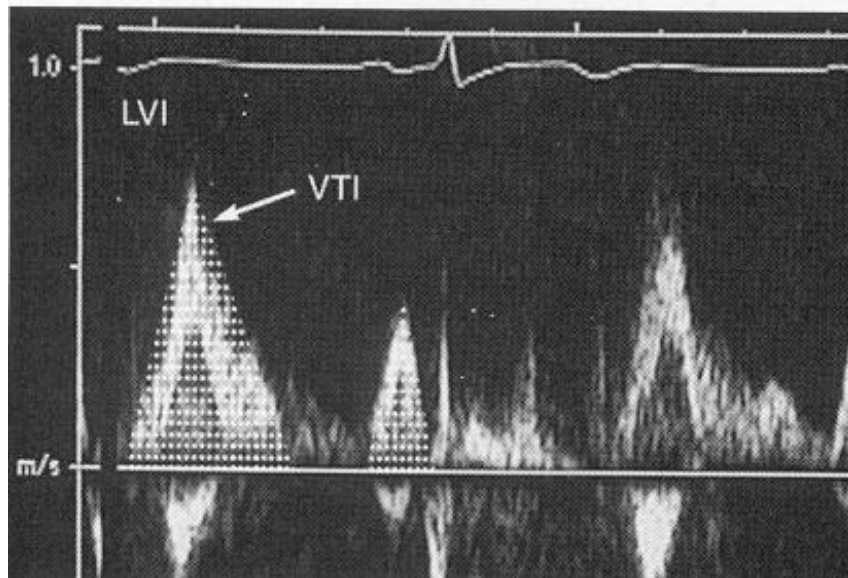
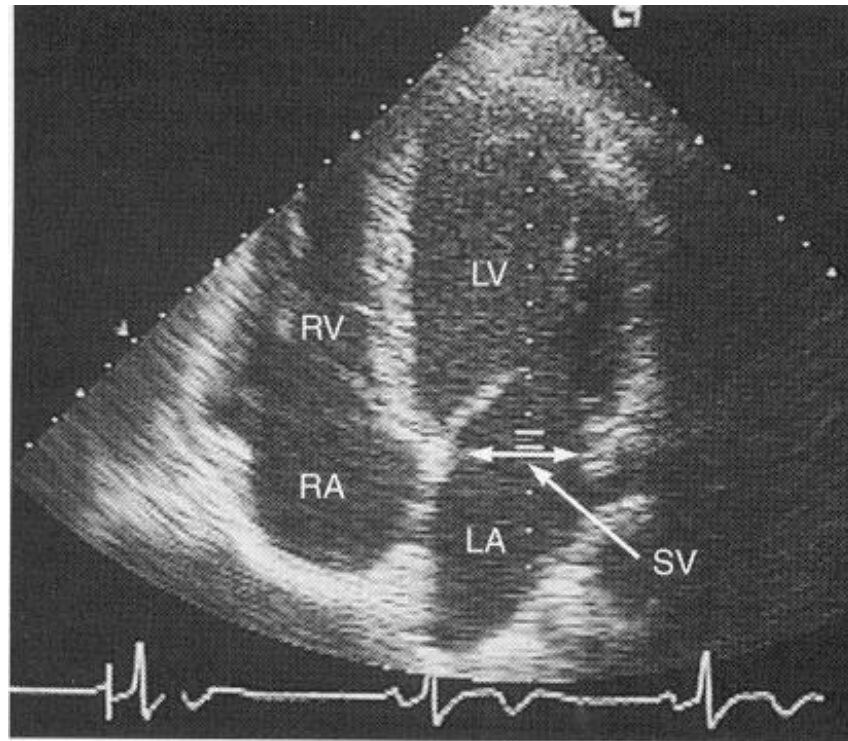

KHẢO SÁT CUNG LƯỢNG THẤT BẰNG DOPPLER XUNG DÒNG MÁU QUA BUỒNG TỔNG THẤT TRÁI

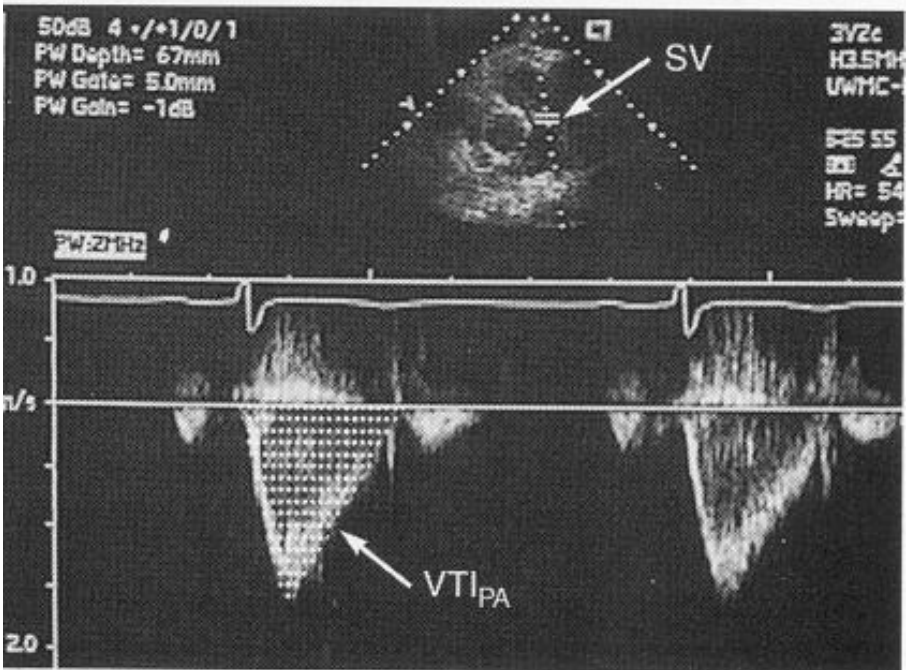
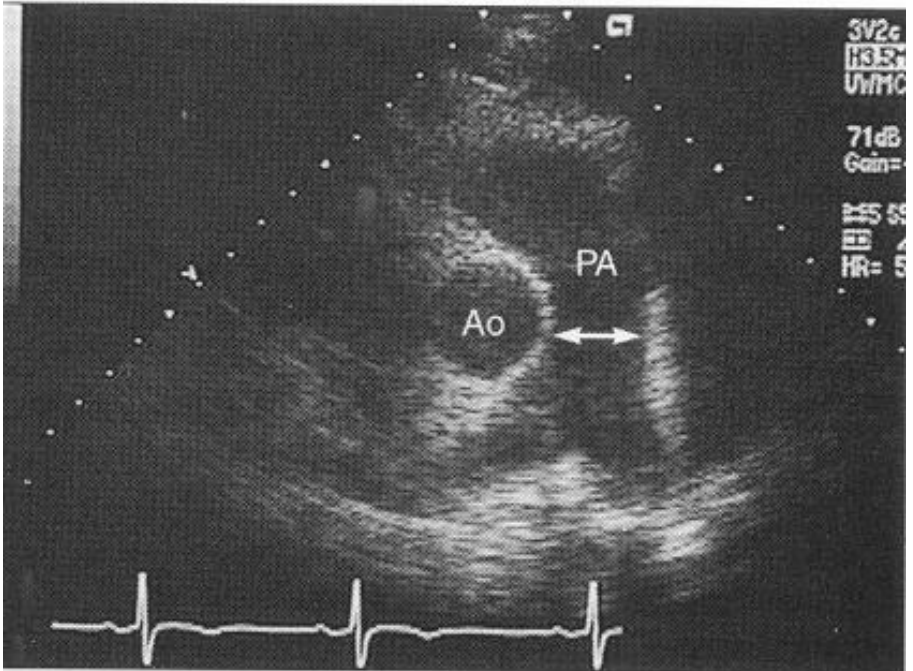

**KHẢO SÁT CUNG
LƯỢNG
THẤT BẰNG DOPPLER
XUNG DÒNG MÁU
QUA
VÒNG VAN 2 LÁ**

KHẢO SÁT CUNG LƯỢNG TP BẰNG DOPPLER XUNG DÒNG MÁU QUA VAN ĐMP

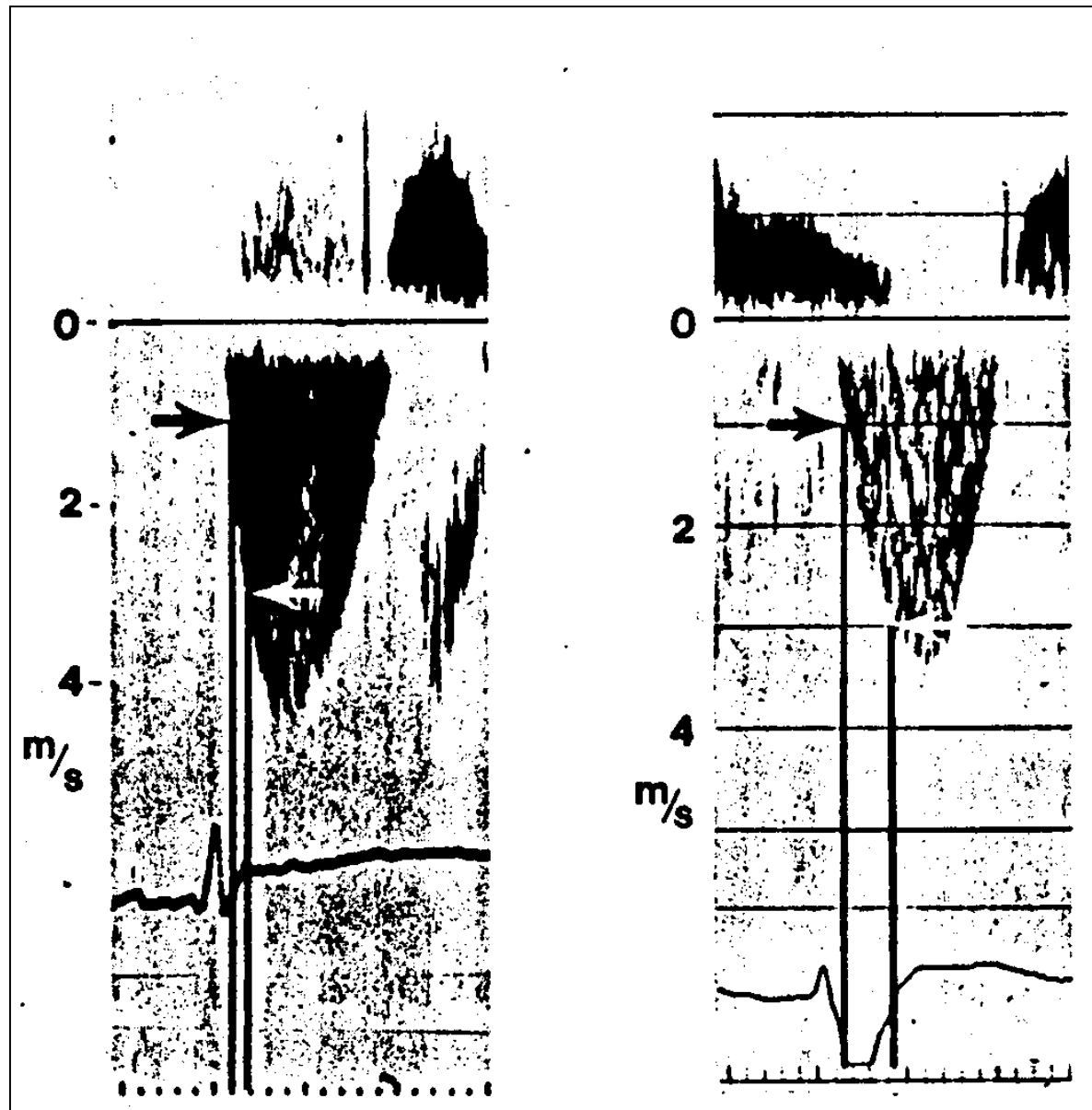

ĐO dP/dt BẰNG DÒNG HỞ 2 LÁ

Trái : Vận tốc dòng phụt tăng
từ 1m/sec $\rightarrow$ 3m/sec trong
0,015 giây
 $\Rightarrow dP/dt = 2133 \text{ mmHg/sec}$
(chức năng tâm thu tim bt)

Phải : Vận tốc dòng phụt tăng
từ 1m/sec $\rightarrow$ 3m/sec trong
0,055 giây
 $\Rightarrow dP/dt = 582 \text{ mmHg/sec}$
(PXTM = 15 - 20%)

KHẢO SÁT CHỨC NĂNG TÂM THU THẤT PHẢI

- Định tính (Qualitative) :

Mặt cắt :

- * Cạnh ức trục dọc, trục ngang
- * 4 buồng từ mỏm
- * 4 buồng dưới sườn

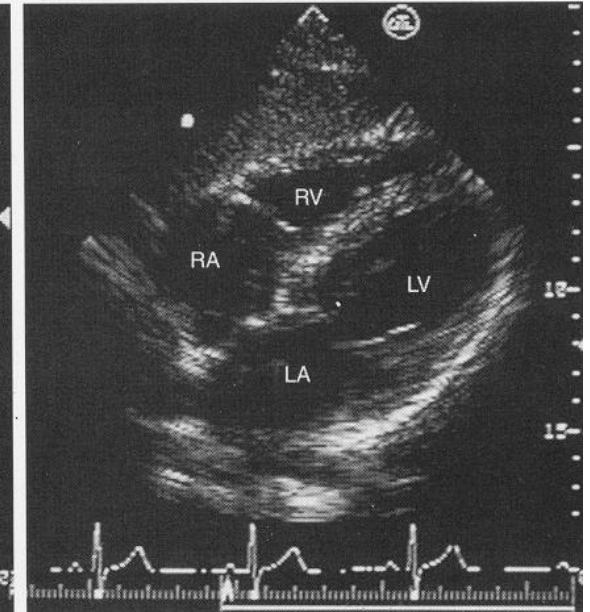
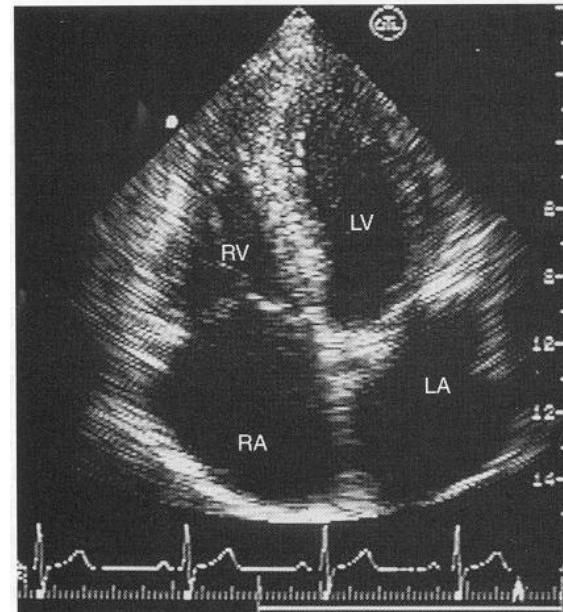
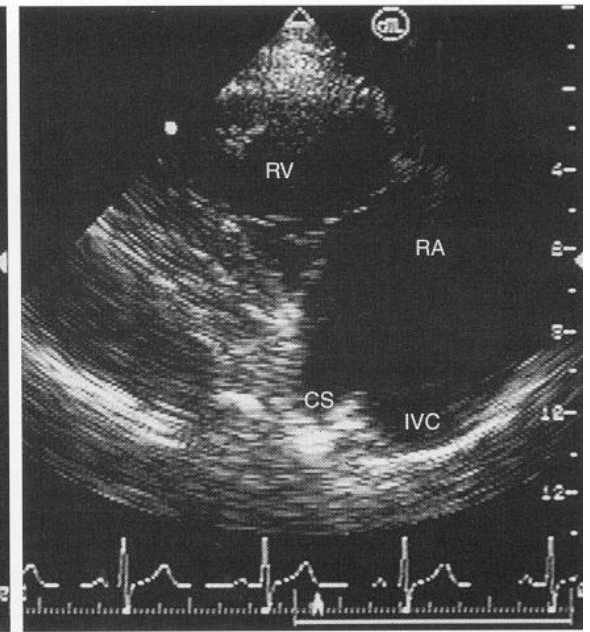
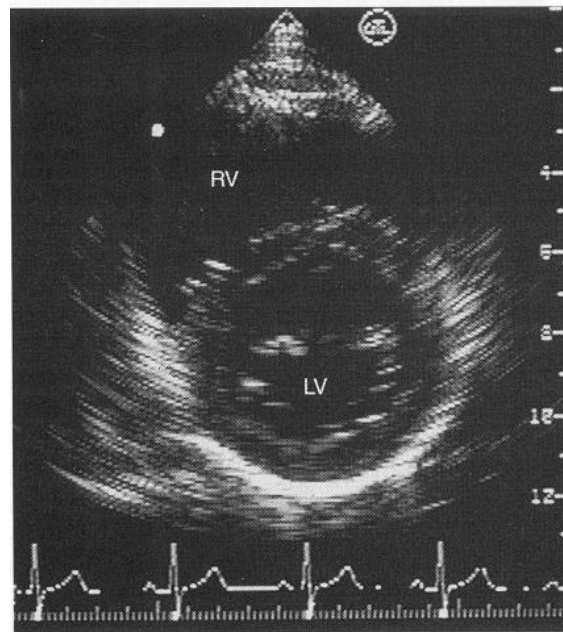
Chi tiết :

- * Kích thước TP (so với TTr)
- * Dạng TP
- * Bề dày vách TP
- * Sự vận động (co bóp) vách TP, VLT

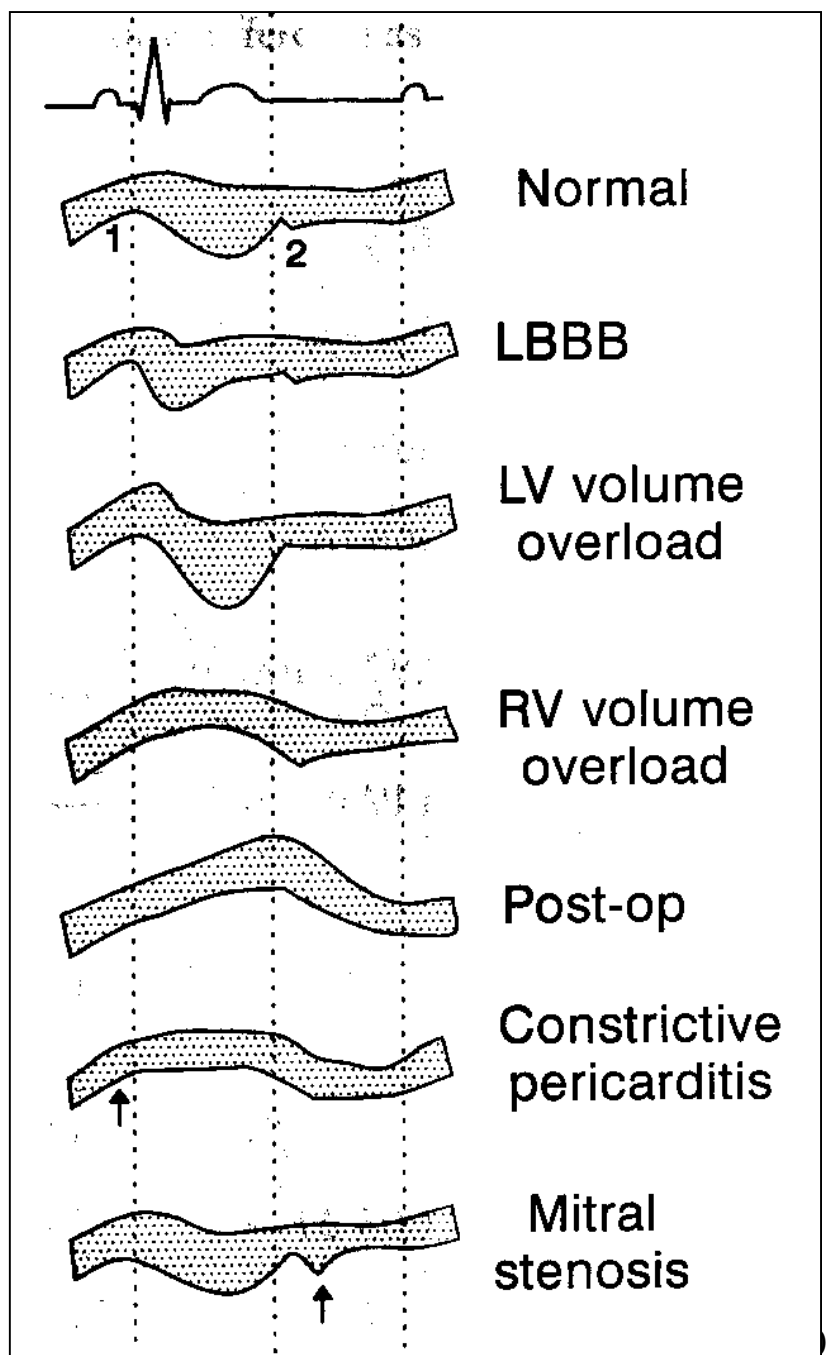
- Định lượng (Quantitative) :

- Rất khó - Cần siêu âm 3D

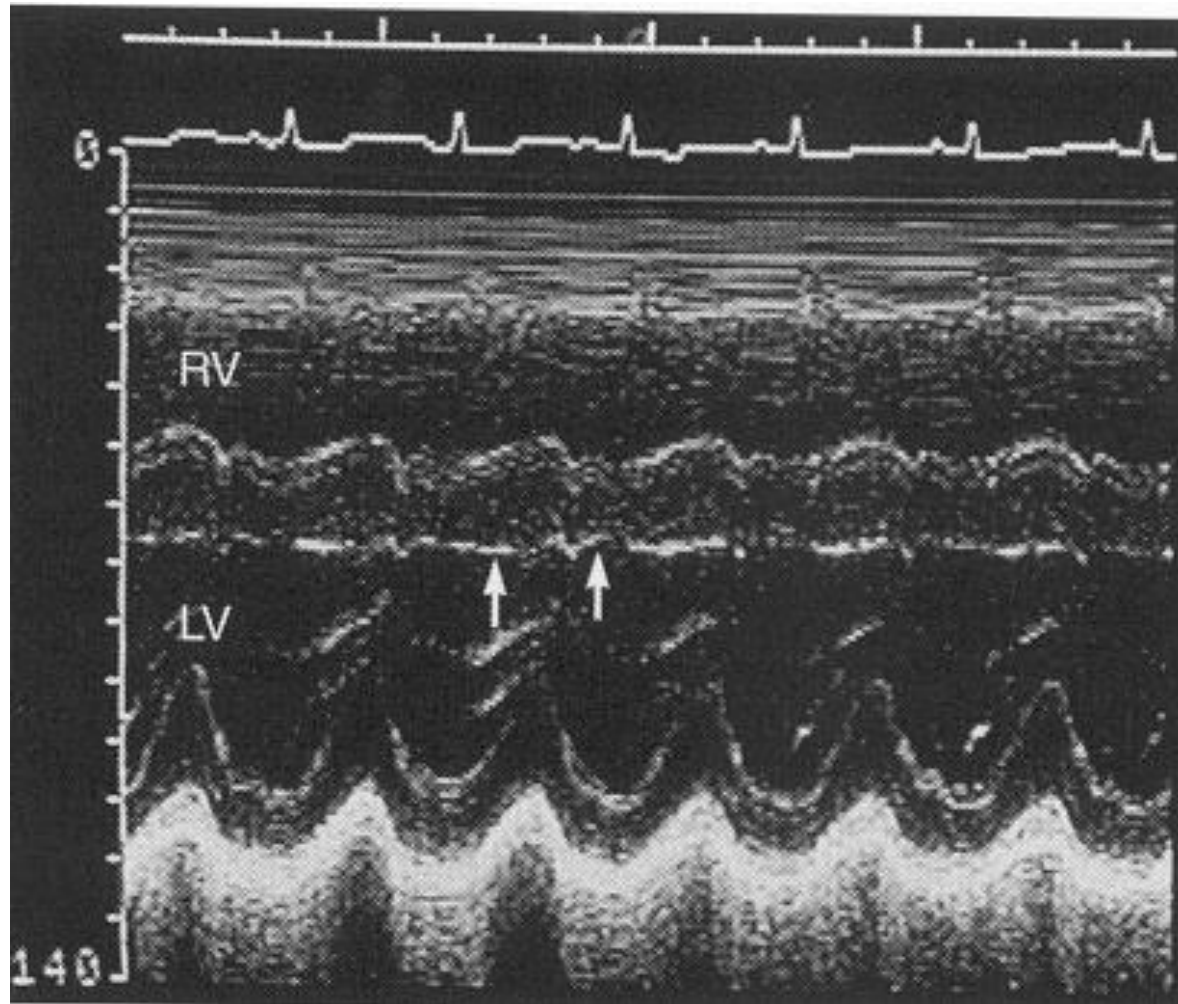
KHẢO SÁT KÍCH THƯỚC VÀ CHỨC NĂNG TÂM THU TP BẰNG SIÊU ÂM 2D

CÁC DẠNG VẬN ĐỘNG VÁCH LIÊN THẤT

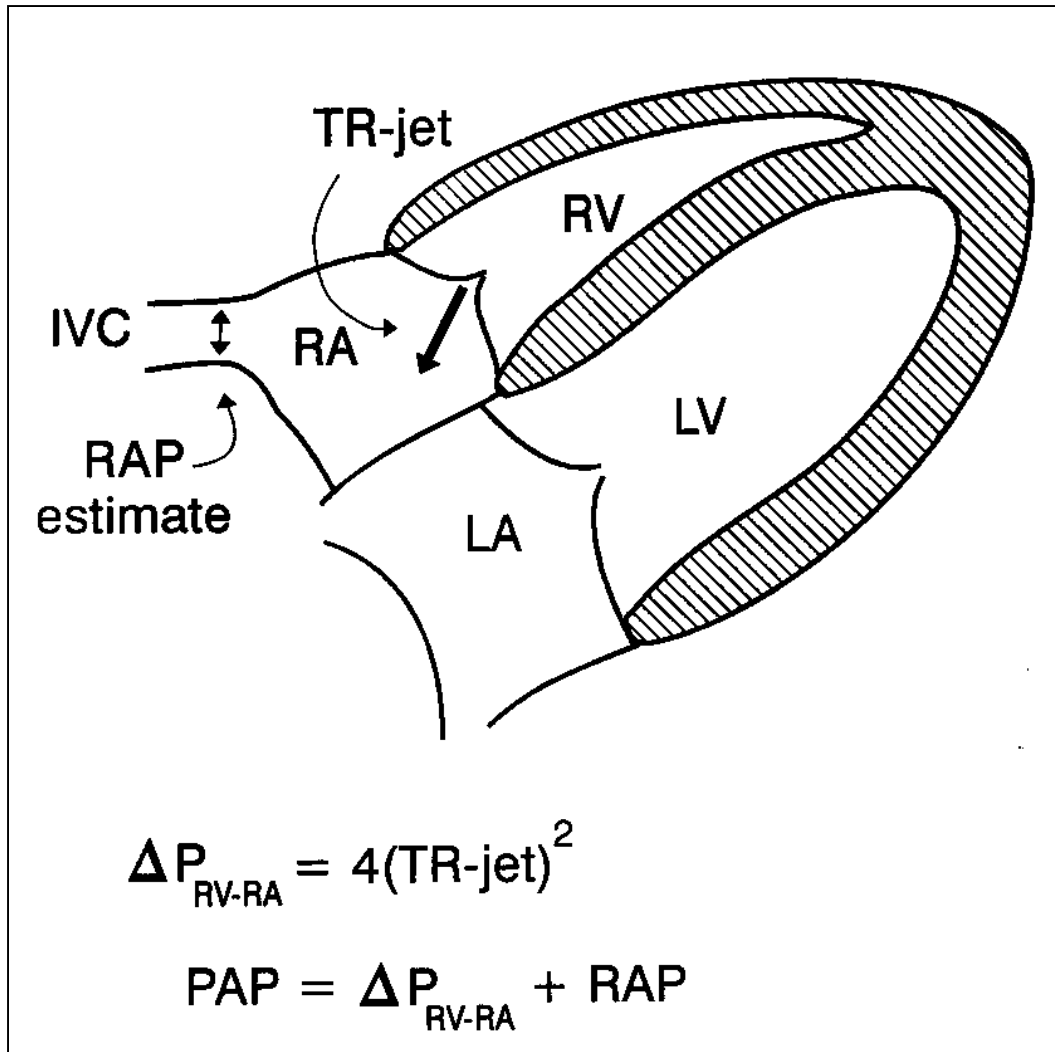

VẬN ĐỘNG VLT SAU MỔ TIM HỞ

ĐỊNH LƯỢNG ÁP LỰC ĐMP

RV : Thất phải

LV : Thất trái

TR : Dòng hở 3 lá

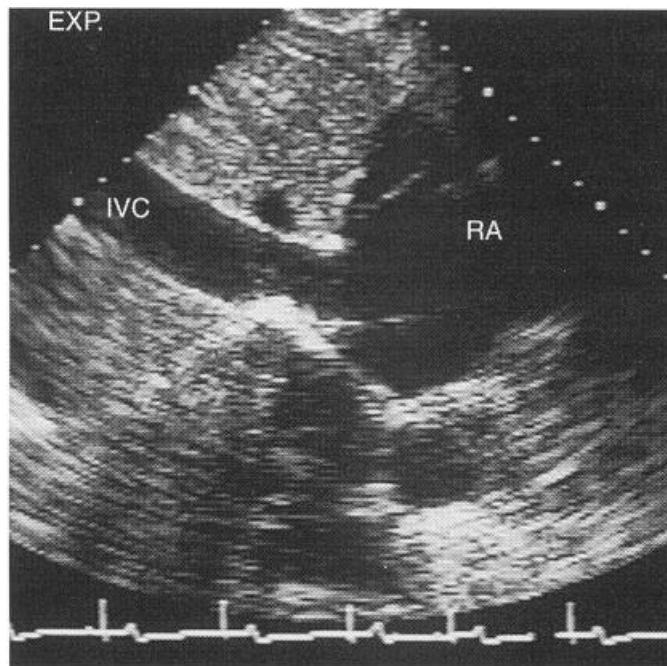
IVC : TMC dưới

RAP : Áp lực nhĩ phải

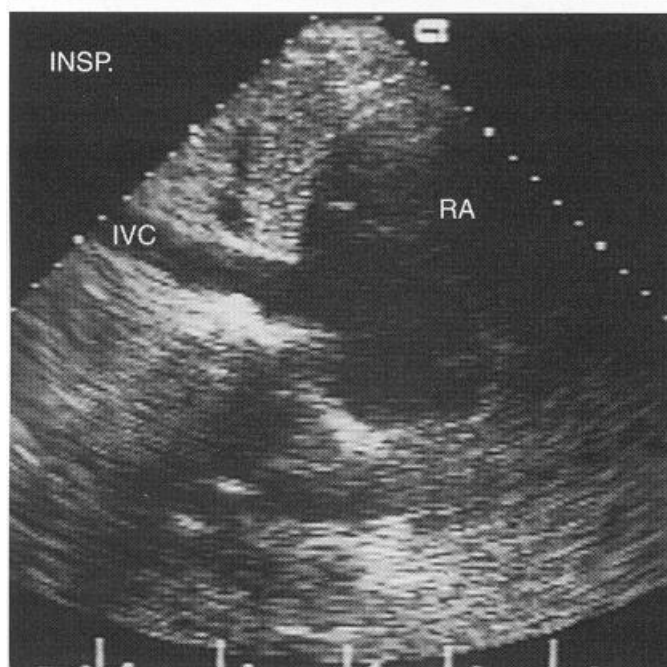
ƯỚC LƯỢNG ÁP LỰC NHĨ PHẢI

Inferior Vena Cava	Change with Respiration or "Sniff"	Estimated Right Atrial Pressure
Small (<1.5 cm)	Collapse	0–5 mmHg
Normal (1.5–2.5 cm)	Decrease by >50%	5–10 mmHg
Normal	Decrease by <50%	10–15 mmHg
Dilated (>2.5 cm)	Decrease <50%	15–20 mmHg
Dilated with dilated hepatic veins	No change	>20 mmHg

ƯỚC LƯỢNG ÁP LỰC NHĨ PHẢI

Exp : Kỳ thở ra

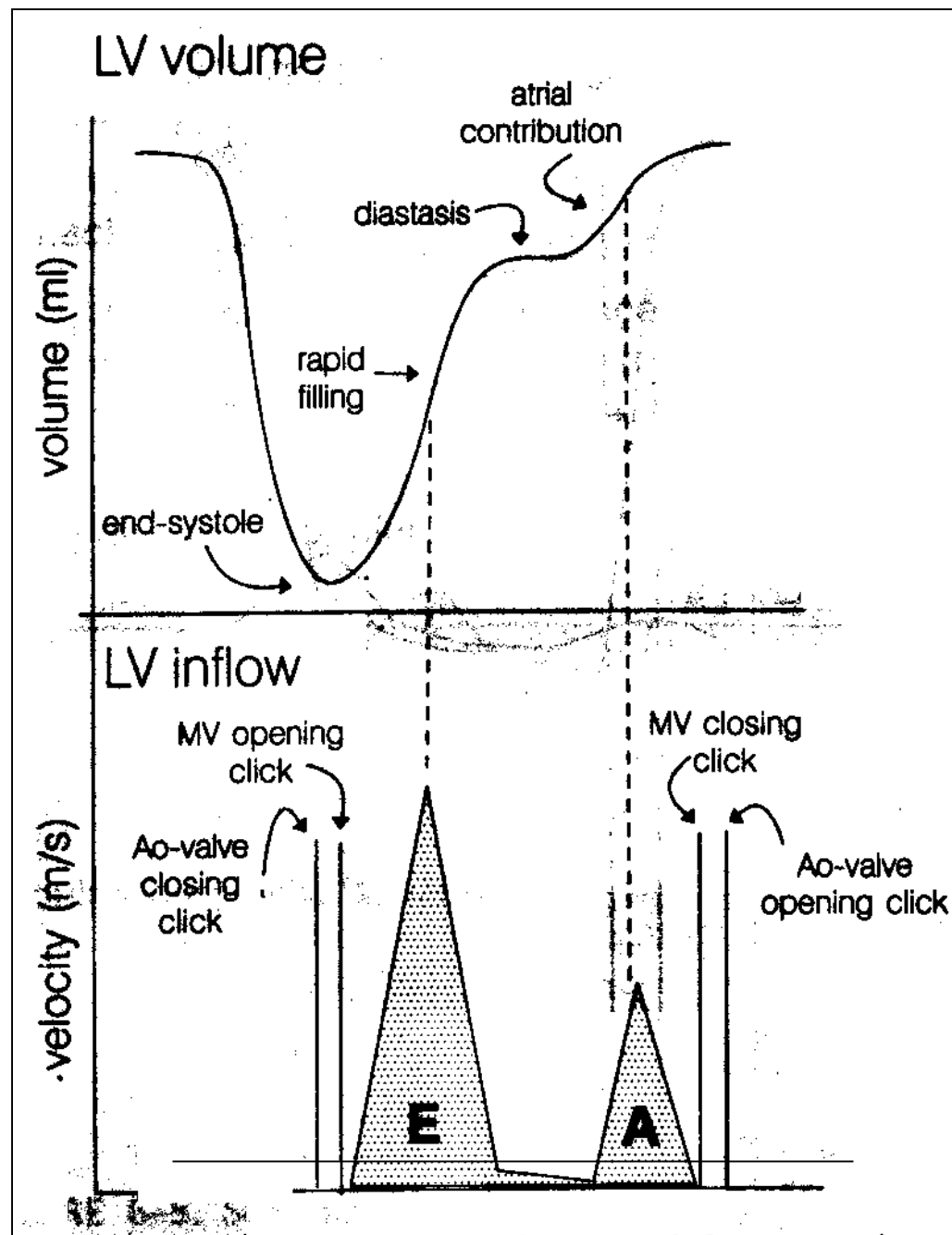
Insp : Kỳ hít vào

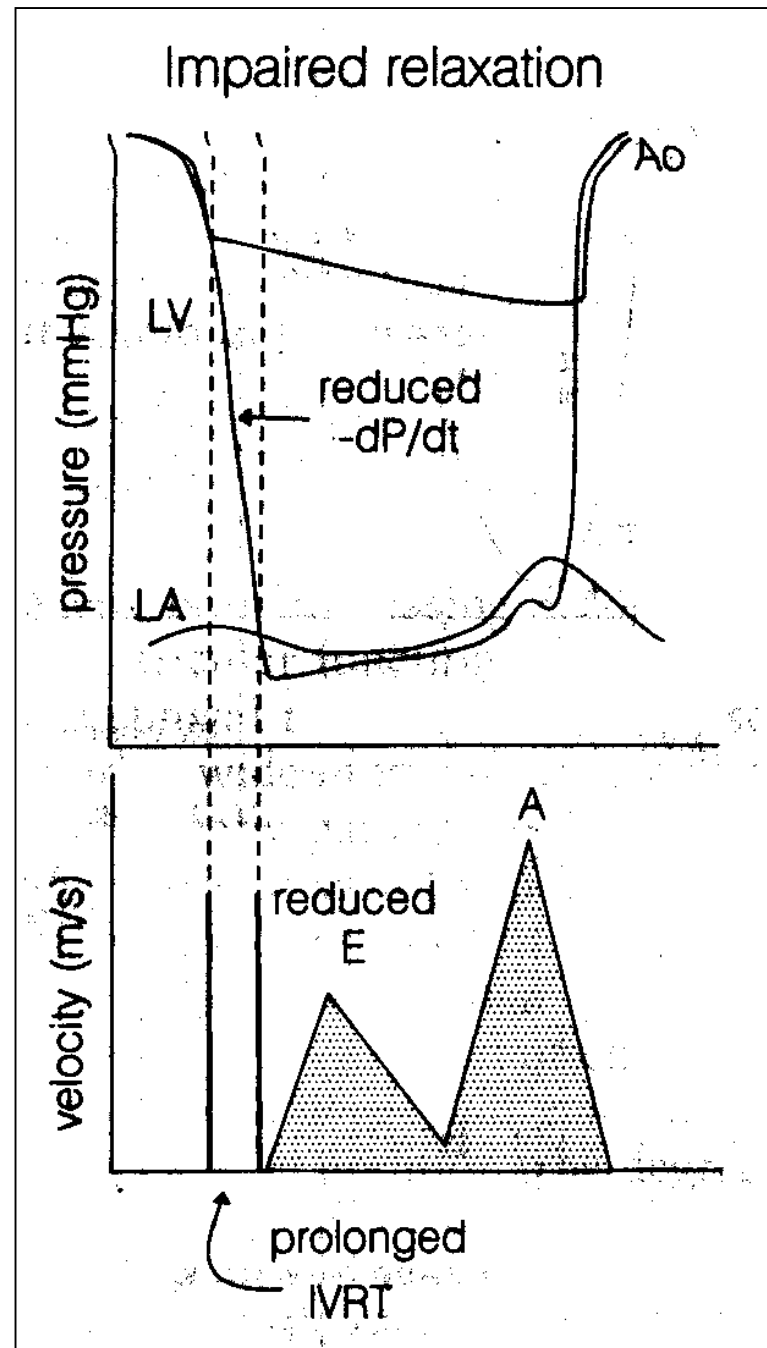
CHỨC NĂNG TÂM TRƯỞNG TT

Các thời kỳ tâm trương:

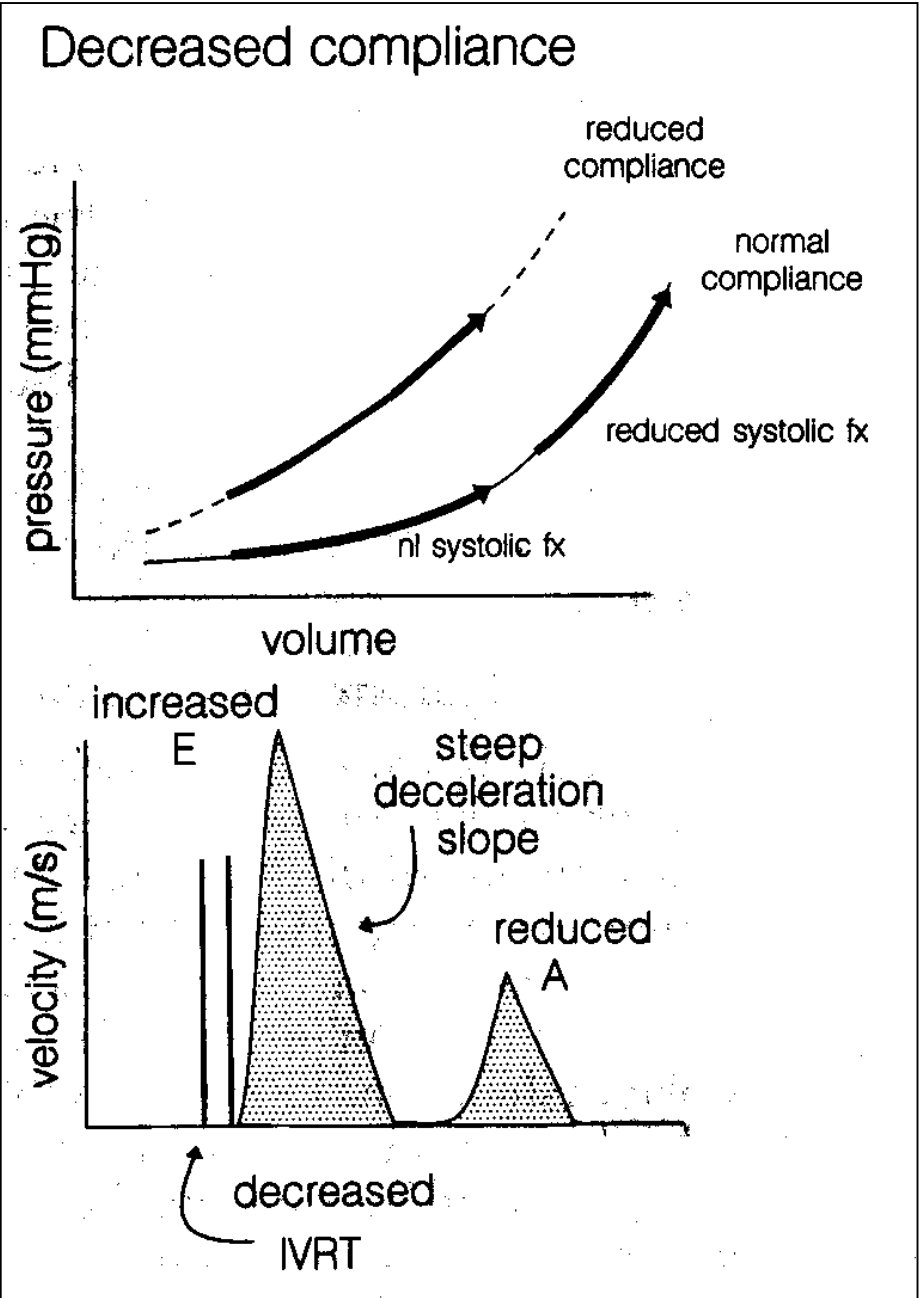
- Thư giãn đồng thể tích (TGĐTT)
- Đổ đầy nhanh
- Diastasis (đổ đầy chậm do quán tính)
- Đổ đầy cuối kỳ (nhĩ thu)

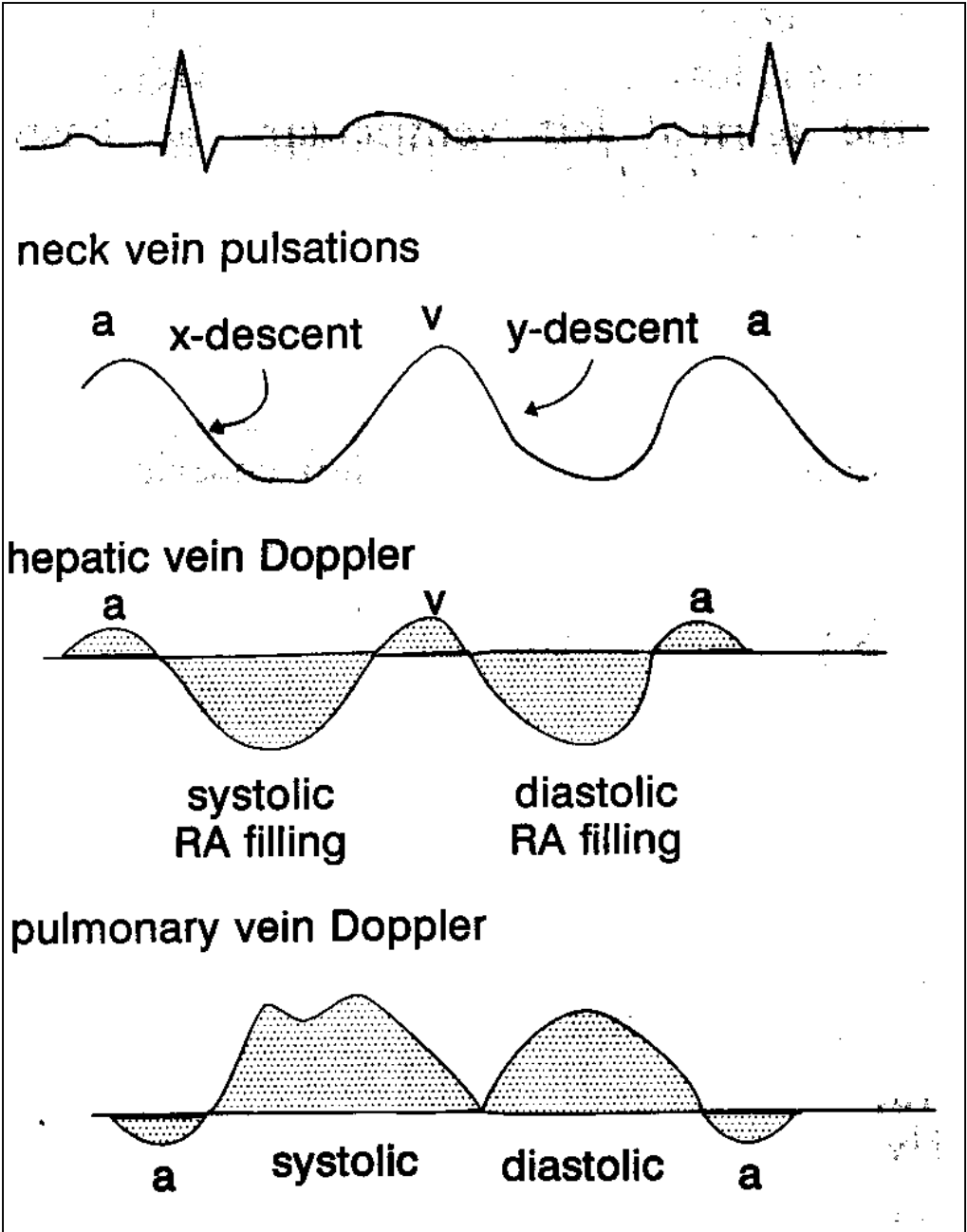
**TỔN THƯƠNG
THỤ DẪN
THẤT TRÁI :
 $E/A < 1$; $dP/dt \downarrow$,
TGĐTT $\uparrow$**

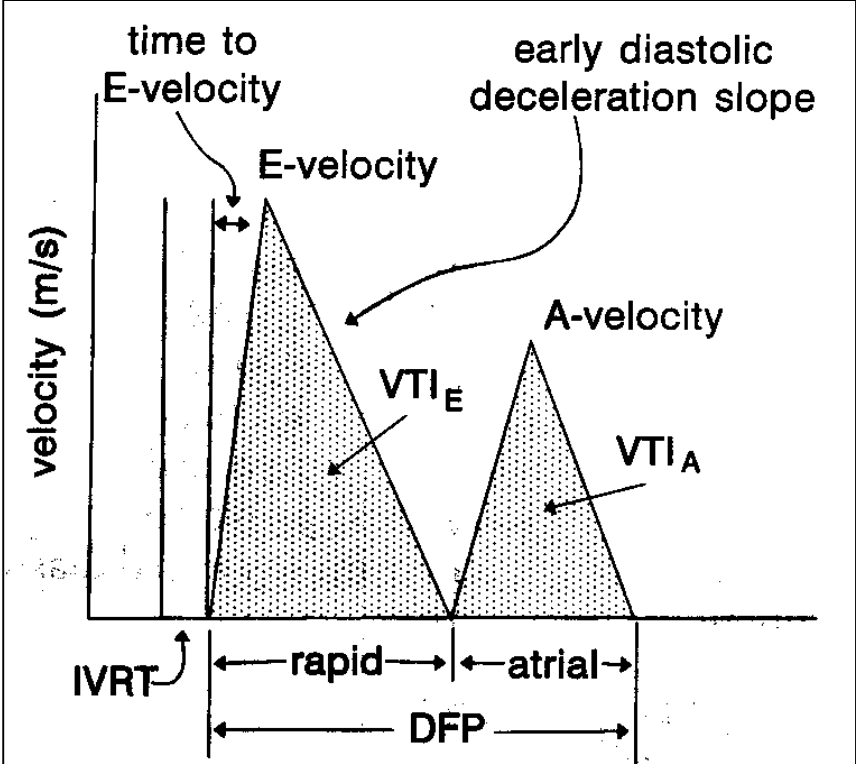
**GIẢM ĐỘ GIÃN
TÂM TRƯỞNG
(diastolic
compliance ↓)
 $E/A > 2$; TGĐTT ↓**

KHẢO SÁT CHỨC NẢNG TÂM TRƯỞNG QUA DOPPLER TM GAN (TP) VÀ TMP (TTr)

CÁC DỮ KIẾN CẦN ĐO KHI KHẢO SÁT CHỨC NĂNG TÂM TRƯỞNG

IVRT : Thời gian đồng thể tích
 Filling Rate : Vận tốc đổ đầy
 Peak : Đỉnh
 Integral : Tích phân
 Deceleration slope : Độ dốc giảm tốc

Time Intervals	
IVRT	63 ± 11 ms
Derived Measures	
Tau	33 ± 6 ms
-dP/dt	2048 ± 335 mmHg/s
Filling Rates	
Peak filling rate	288 ± 66 ml/s
Peak filling rate normalized to LV-EDV	2.9 ± 1 s ⁻¹
Atrial filling rate	229 ± 83 ml/s
Ratio of early to atrial velocity integral	1.71 ± 0.43
Velocities	
E/A ratio	1.32 ± 0.42
Deceleration slope	5 ± 1.4 m/s ²
<p>References: Tebbe et al: Clin Cardiol 3:19, 1980; Shapiro and McKenna: Br Heart J 51:637, 1984; Pearson et al: Am Heart J 113:1417, 1987; Snider R et al: Am J Cardiol 56:921, 1985.</p> <p>IVRT = Isovolumic relaxation time; dP/dt = rate of change in pressure over time; LV-EDV = left ventricular end-diastolic volume.</p>	
(Thể tích TTr cuối tâm trương)	

CÁC YẾU TỐ CÓ ẢNH HƯỞNG ĐẾN KHẢO SÁT DOPPLER CHỨC NĂNG TÂM TRƯƠNG TT

▪ Kỹ thuật

Vị trí lấy mẫu Doppler xung

Hình thức Doppler

Góc chùm tia - dòng máu

▪ Biến đổi bình thường

Hô hấp

Tần số tim

Tuổi

Khoảng PR

▪ Sinh lý

Tiền tải

Vận tốc dòng chảy

Chức năng tâm thu TTr

Chức năng co bóp nhĩ

Chức năng tâm trương

Thu dẫn

Độ giãn / Độ cứng

ẢNH HƯỞNG CỦA TUỔI LÊN CHỨC NĂNG TÂM TRƯỞNG Ở NGƯỜI BÌNH THƯỜNG

	Mean (95% CI)		
	Age 21–49 y*	Age >50 y*	Age >70 y†
E- velocity (m/s)	0.72 (0.44–1.00)	0.62 (0.34–0.90)	0.44 (0.25–0.76)
A- velocity (m/s)	0.40 (0.20–0.60)	0.59 (0.31–0.87)	0.59 (0.38–0.84)
E/A ratio	1.9 (0.7–3.1)	1.1 (0.5–1.7)	0.8 (0.5–1.2)
Deceleration time (ms)	179 (139–219)	210 (138–282)	140 (90–230)
IVRT (ms)	76 (54–98)	90 (56–124)	

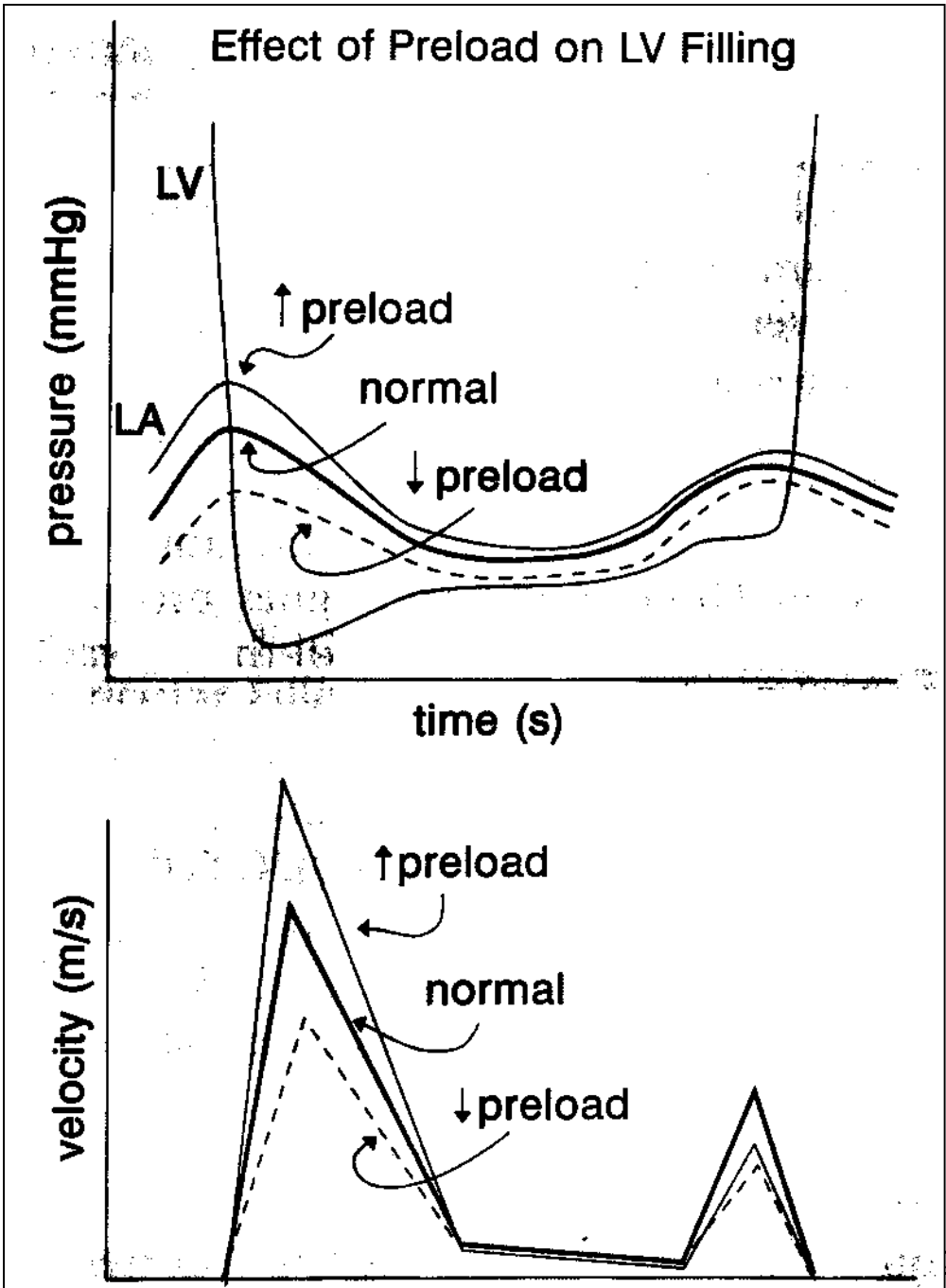
CI = Confidence interval, IVRT = isovolumic relaxation time.

*Data from Cohen GI, Pietrolungo JF, Thomas JD, Klein AL: A practical guide to assessment of ventricular diastolic function using Doppler echocardiography. *J Am Coll Cardiol* 27:1753–1760, 1996. Normal reference values were derived from 61 subjects age 21 to 49 years and 56 subjects over age 50 years.

†Data from Sagie A, Benjamin EJ, Galdersisi M, et al: Reference values for Doppler indexes of left ventricular diastolic filling in the elderly. *J Am Soc Echocardiogr* 6:570–576, 1993.

References values were derived from 114 healthy elderly subjects in the Framingham Heart Study.

ẢNH HƯỞNG CỦA TIỀN TẢI TRÊN DẠNG ĐỒ ĐẦY THẤT TRÁI

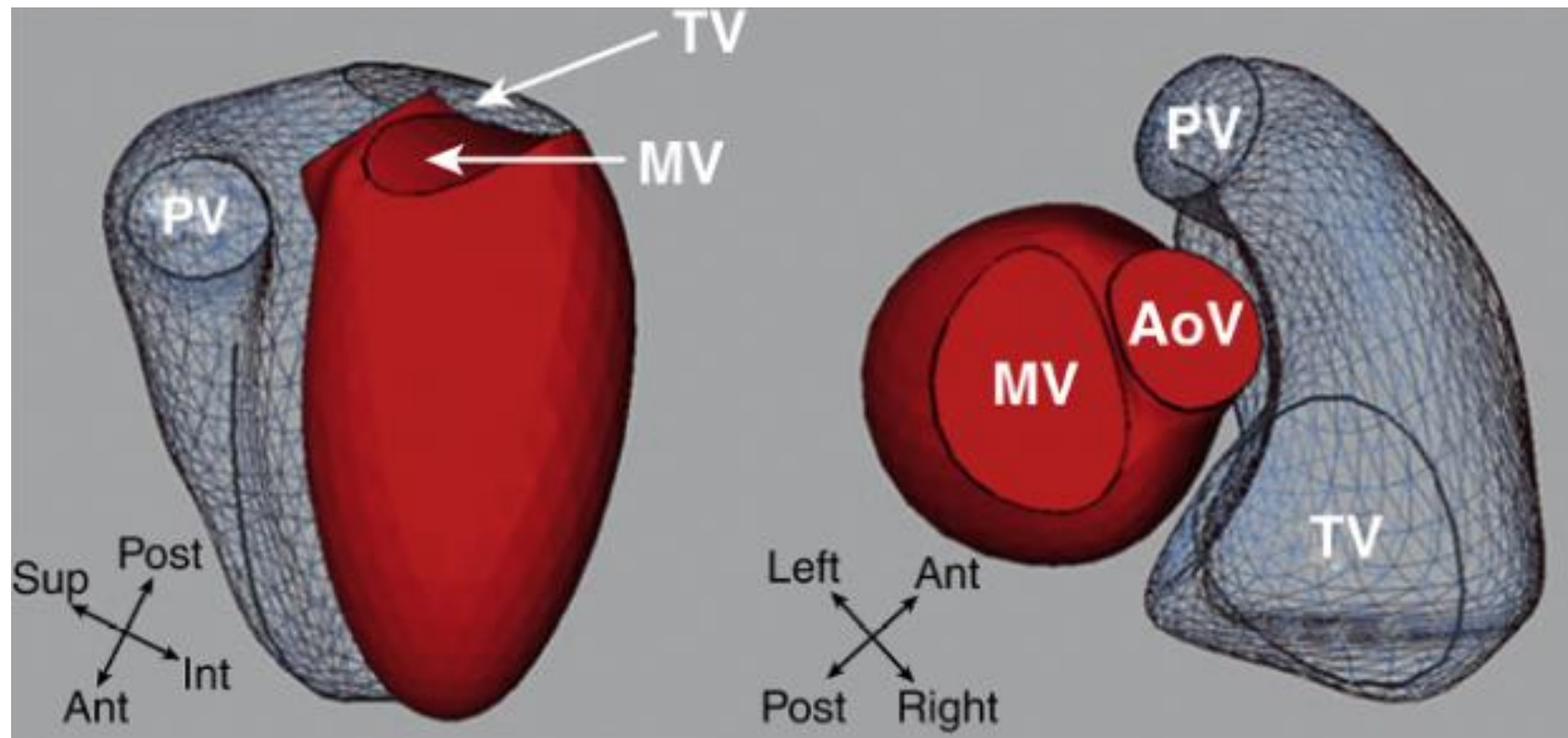

CÁC BỆNH ẢNH HƯỞNG ĐẾN CHỨC NĂNG TÂM TRƯỞNG

- Phì đại cơ tim thứ cấp (THA, hẹp van...)
- Bệnh cơ tim
- Thiếu máu cục bộ cơ tim
- Bệnh màng ngoài tim

Cơ thể học thất phải bình thường (Anatomy of the normal RV)

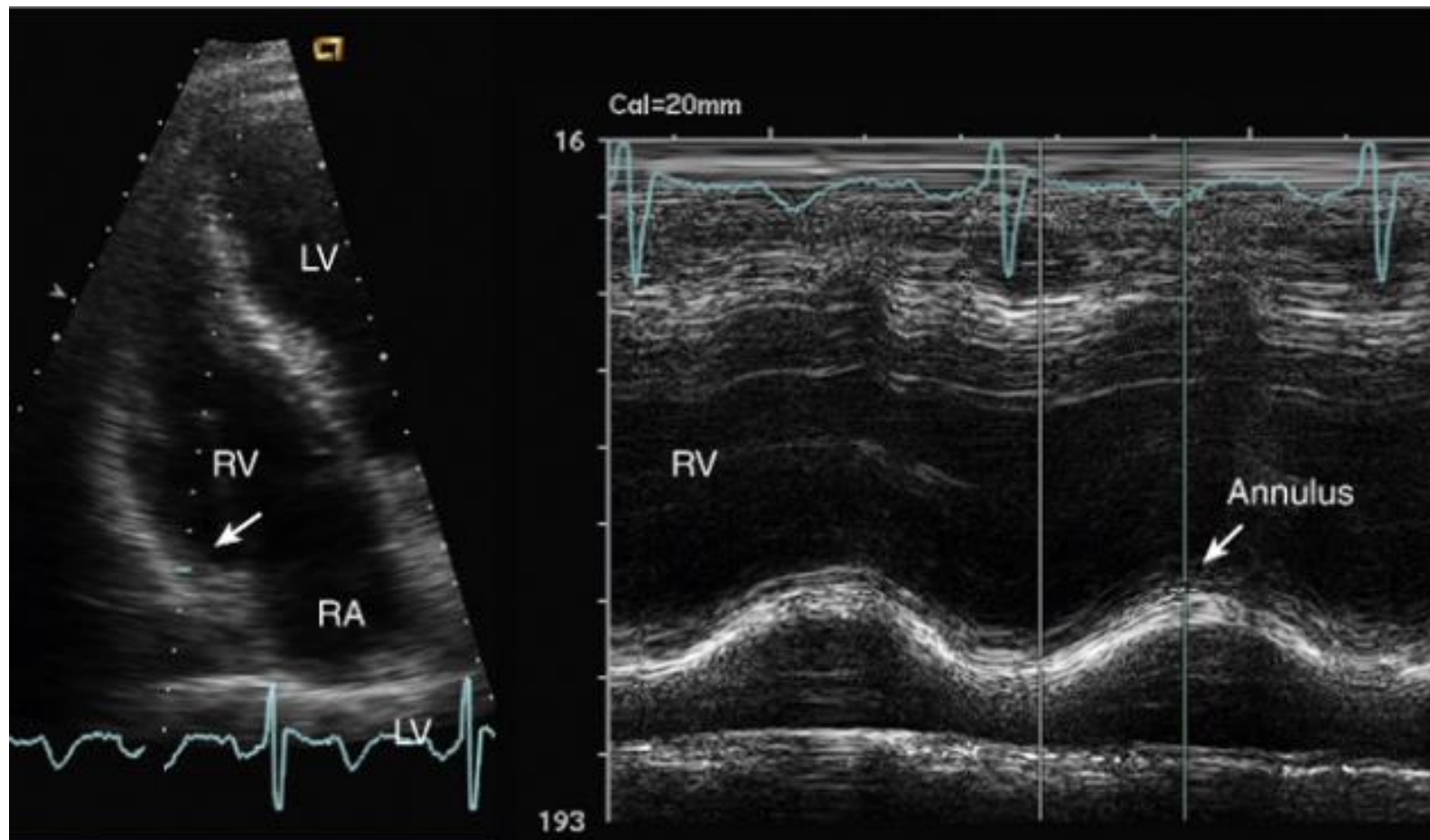
Khảo sát cấu trúc và chức năng thất phải

	Measurement	Normal
RV dimensions	RV basal diameter	≤4.2 cm
	RV subcostal wall thickness	≤0.5 cm
	RVOT PSAX distal diameter	≤2.7 cm
	RVOT PLAX proximal diameter	≤3.3 cm
RV systolic function	Fractional area change	≥35%
	Tricuspid annular excursion (TAPSE)	≥1.6 cm
	Pulsed Doppler peak annular velocity	≥10 cm/s
	Pulsed Doppler MPI*	≤0.40
	Tissue Doppler MPI*	≤0.55
RV diastolic function	E'/A' ratio	0.8 to 2.1
	E'/A' ratio	≤6
	Deceleration time	≥120 ms
RA dimensions	RA major dimension	≤5.3 cm
	RA minor axis	≤4.4 cm
	RA end-systolic area	≤18 cm ²

FAC, Fractional area change; MPI, myocardial performance index; PLAX, parasternal long axis; PSAX, parasternal short axis; RVD, RV diameter; RVOT, RV outflow tract; TAPSE, tricuspid annular plane systolic excursion.

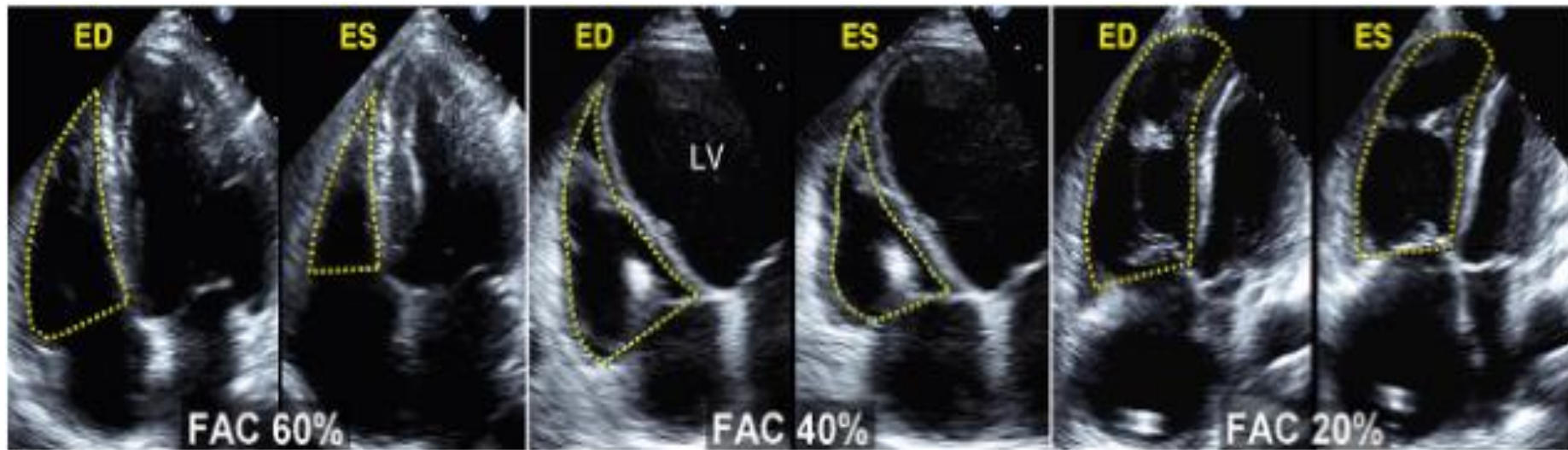
- TAPSE: Tricuspid annular plane systolic excursion
- FAC: Fractional area change
- MPI: Myocardial performance index
- PLAX: Parasternal long axis
- PSAX: Parasternal short axis
- RVD: RV diameter
- RVOT: RV outflow tract

Cách đo TAPSE

- TAPSE bt $\geq 1,6$ cm

Thay đổi phân suất bề mặt thất phải (RVFAC: RV fractional area change)

Ảnh Doppler mô vòng van thất phải (Rvannular tissue Doppler imaging)

